

Onderwijs is leven wekken

Drs. H. (Henk) Vermeulen

Dit materiaal is onderdeel van het compendium over christelijk leraarschap, van het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Gedachten over onderwijs naar aanleiding van een Zuid-Afrikaanse sculptuur 'Onderwijs is lewe wek'. Over de gaven van God in de uniciteit van leerlingen, de taak van de onderwijsgeevenden in de ontwikkeling van die gaven, de hoopvolle afhankelijk van God in het werk en de verhouding tussen leerkracht en leerling.
Bronvermelding	Vermeulen, H. (2014). Onderwijs is leven wekken. In H. Vermeulen (red.), Gids laat je gidsen (pp. 19-25). Gouda: lectoraat Christelijk leraarschap.
Thema *	Onderwijs
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	Juni 2015
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Roeping, uniciteit, ontwikkeling, betrokkenheid.

In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggeevenden*.

Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

ONDERWIJS IS LEVEN WEKKEN

Henk Vermeulen

Welk beeld kiest u als u uw onderwijs in een metafoor wilt vangen? In de loop van de tijd zijn er al veel beelden gebruikt. Vaak gaan ze over planten en natmaken, groeien en bloeien. Toen Bram de Muynck geïnstalleerd werd als lector Christelijk Leraarschap kreeg hij een afbeelding van een kunstwerk uit Zuid-Afrika. Het is afbeelding van een tuinman met een onderschrift in het Zuid-Afrikaans. De bijbehorende tekst is daarom voor ons vreemd en nabij tegelijk: Onderwijs is lewe wek.

LEVEN

Bekijk eens rustig de afbeelding van het betreffende kunstwerk in dit boekje. De beeldhouwer heeft allerlei aspecten van dat 'leven wekken' in het onderwijs verbeeld. Let eens op het 'leven'. In de sculptuur is het een boom die gepoot wordt. De boom is klein en kaal, maar het is een levende boom! Een schepping van God, geen mensenwerk. Zeker, mensen hebben eraan gewerkt. Zaad gewonnen, gezaaid, uitgepoot, verzorgd... En toch geen mensenwerk, maar gave van God. Dat geldt ook voor het 'materiaal' waar je in de klas mee werkt: de leerlingen. Geen mensenwerk, maar gave van God.

LEVEN WEKKEN

De tuinman maakt het leven niet. Hij 'wekt' het wel, hij maakt het wakker. Een heel eikenwoud slaapt immers in een enkele eikel. Het leven is er als schepping, de tuinman mag bijdragen aan de ontwikkeling er van. Hij zoekt een plaats uit die geschikt is voor deze boom. Hij zorgt voor de juiste aarde en de juiste bewatering – toegesneden op deze specifieke schepping. Want het is wel een echte boom, maar, zoals gezegd, nog klein en kaal. Om uiteindelijk zo'n brede stam en machtige kroon te ontwikkelen is verzorging en tijd nodig.

HET LEVEN

Welk leven 'wekt' u als leerkracht-tuinman in de boompjes die u moet verzorgen? Het is leven dat God erin gelegd heeft: de gaven en talenten. Ze zijn vele en velerlei, bij elk boompje anders. Prachtig om je leerlingen te zien ontwikkelen, om te zien hoe bepaalde gaven echt tot ontplooiing komen. Daar werk je aan als leerkracht. Je wijst richting, geeft het voorbeeld, helpt, stimuleert. Je snoeit ook – er kan in een schepsel immers allerlei wildgroei zijn. Want hoe mooi zo'n boompje in ontwikkeling ook is: het is een schepsel buiten het paradijs. En daarom wil een christelijke leerkracht ook graag dat 'leven' wekken waar de Bijbel over spreekt. Het leven dat er ten diepste alleen is door het geloof in Christus, die zich niet alleen de Weg en de Waarheid, maar ook het Leven noemt.

HOOPVOL AFHANKELIJK

Vooraf hier beseft de tuinman dat hij er alles aan moet doen om het leven te wekken, maar dat hij volledig afhankelijk is van de zegen van God. Die wetenschap maakt hem niet moedeloos. De tuinman is hoopvol gestemd. Hij plant het boompje niet met de verwachting dat het wel snel dood zal gaan. Nee, hij kijkt gespannen uit naar de eerste blaadjes, de nieuwe takken en uiteindelijk de

‘HET IS LEVEN
DAT GOD ERIN
GELEGD HEEFT:
DE GAVEN EN
TALENTEN. ZE ZIJN
VELE EN VELEERLEI,
BIJ ELK BOOMPJE
ANDERS.’

‘HOUD JIJ HET
BOOMPJE GOED
RECHT, DAN ZAL
IK DE GROND AAN-
DRUKKEN.’
▶ SAMEN DOEN ZE
HUN WERK MET
GROTE ZORG EN
AANDACHT.

vruchten. En vanwege die hoop en verwachting verzorgt hij met extra energie zijn boompje. Hij is immers de stoffeerder van de aardbodem die God geschapen heeft. God schakelt hem in bij de verzorging van zijn schepping. Wat een prachtige en hoge roeping!

BETROKKENHEID

Kijk nog eens naar het kunstwerk. Kijk eens met hoeveel aandacht en betrokkenheid de tuinman zijn levenwekkend werk verricht. Hij buigt zich diep voorover naar zijn werk en omarmt daarbij bijna de kleine jongen die met hem de boom plant. Hier kantelt het beeld: we kijken nu vooral naar de tuinman en het kind die de leerkracht en de leerling verbeelden. Ze zijn beiden heel geconcentreerd bezig. Misschien moeten ze samen nog meer bomen planten, maar op dit moment zijn ze helemaal betrokken op dit ene boompje. Ze zijn vol aandacht gericht op het leven dat geplant wordt en op elkaar. ‘Houd jij het boompje goed recht, dan zal ik de grond aandrukken.’ Samen doen ze hun werk met grote zorg en aandacht.

SAMEN

De tuinman kan dat werk dus blijkbaar niet alleen, of in ieder geval wil hij het niet alleen. Volwassene en kind werken nauw samen. Het kind moet leren dat zo'n kaal stammetje leven is, dat het verzorging nodig heeft, dat er een geweldige boom uit kan groeien. Ze werken er samen aan in een prachtige nabijheid.

Is dat ook niet wat je als leerkracht wilt? Je bent pas leerkracht door en met je leerlingen. Je onderneemt gezamenlijke activiteiten, je richt je op dezelfde dingen, je deelt je verwachtingen, je hoop, je uitzicht. Het kan niet zo zijn dat alleen de leerkracht actief is in de klas, of alleen de leerlingen. Het kan niet zo zijn dat de leerkracht met het ene bezig is terwijl de klas aan heel andere dingen denkt. Alsof de tuinman bezig is een boompje te planten, terwijl het kind staat te trappelen om naar zijn spel te gaan.

Het is wel duidelijk dat de tuinman het voortouw neemt. Hij zal het boompje hebben uitgezocht, hij zorgt voor het gereedschap, hij geeft aanwijzingen voor het werk. Maar de uitvoering is alleen in gezamenlijkheid mogelijk. En die gezamenlijke activiteiten hebben altijd één doel: leven wekken.

REFLECTIE

- Elk 'boompje' vraagt een andere verzorging. Kunt u een recent voorbeeld geven van 'verzorging' die u toesneed op een specifieke leerling?
- Leerkrachten moeten 'snoeien' bij hun leerlingen. Doet u dat om leven te wekken of om andere redenen?
- De tuinman hierboven heeft hoop op bloei en vrucht. Hebt u die hoop ook met betrekking tot uw leerlingen – en waarom?
- Is onderwijs geven voor u ook een gemeenschappelijke activiteit waarbij de leerkracht niet zonder de leerling kan? Kunt u daar een concreet voorbeeld van geven?